

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของสัปเหร่อที่มีต่อพิธีงานศพ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการการวิจัยไว้ดังนี้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทดลอง

๓.๑.๑ การศึกษาในเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์สัปเหร่อที่ประกอบพิธีศพประจำอยู่ ณ ฌาปนสถานจำนวน ๕ แห่ง ๆ ละ ๑ คน ในเขตตำบลหลวงใต้ อำเภोगาว จังหวัดลำปาง

๓.๑.๒ การศึกษาในเชิงปริมาณจากการสอบถามประชาชนในเขตตำบลหลวงใต้ อำเภोगาว จังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวน ๘ หมู่บ้าน รวมประชากรทั้งสิ้น ๑,๕๕๕ หลังคาเรือน^๑ โดยใช้หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพิธีงานศพในการตอบแบบสอบถาม ทำการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane^๒ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และยอมรับความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ๐.๐๕ ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

^๑ องค์การบริหารส่วนตำบลหลวงใต้, ข้อมูลประชากร, (ลำปาง: องค์การบริหารส่วนตำบลฯ, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

^๒ Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis ๓ rd ed. ๑๙๗๓ : ๑๒๕, อ้างในจินดา ขลิบทอง, กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร : เอกสารการสอนชุดวิชาวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๔), หน้า ๒๐.

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{๑๕๕๕}{๑ + ๑๕๕๕ (๐.๐๕)^๒} = ๓๓๓.๓๑ \text{ หรือ } ๓๓๔$$

จากสูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยได้ ๓๓๔ คน จึงทำการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างใน ๘ หมู่บ้านตามจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)^๓ กับหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพิธีงานศพจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	จำนวนประชากร (หลังคาเรือน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (หลังคาเรือน)
๑	๒๓๐	๔๕
๒	๔๐๑	๖๓
๓	๒๒๖	๓๘
๔	๑๕๒	๓๔
๕	๒๖๑	๔๓
๖	๓๔๓	๕๓
๗	๑๕๕	๒๓
๘	๑๘๓	๓๒
รวม	๑,๕๕๕	๓๓๔

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๑ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในประเด็นการวิจัย ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล
๒. การเข้ามาสู่อาชีพหรือ

^๓ ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, พื้นฐานการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๘๑.

๓. ความเชื่อพื้นฐานของการเป็นสัปเหร่อ
๔. ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีการตาย
๔. บทบาทของสัปเหร่อต่อพิธีงานศพ
๕. จรรยาบรรณของสัปเหร่อ

๓.๒.๒ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในประเด็นการวิจัยดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
๒. ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

๓. ความคิดเห็นต่อบทบาทของสัปเหร่อที่มีต่อพิธีงานศพ สร้างโดยใช้การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบ Likert Scale แบ่งเป็น ๕ ระดับ^๔ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

- ๕ คะแนน หมายถึง ระดับมากที่สุด
- ๔ คะแนน หมายถึง ระดับมาก
- ๓ คะแนน หมายถึง ระดับปานกลาง
- ๒ คะแนน หมายถึง ระดับน้อย
- ๑ คะแนน หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยให้คะแนนเฉลี่ย ดังนี้^๕

- ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด
- ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมาก
- ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
- ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย
- ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓. ข้อเสนอแนะต่อการสืบทอดอาชีพสัปเหร่อ

๓.๒.๓ การสังเกต (Observation Form)

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๕.

^๕ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓-๒๔.

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ จากเอกสาร คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก ทั้งฉบับภาษาบาลีและภาษาไทย วรรณคดี ฎีกา งานวิจัย เอกสาร วารสาร และสิ่งพิมพ์ทางพระพุทธศาสนาอันเป็นที่ยอมรับในทางวิชาการ

๓.๓.๒ ข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาในภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์สัปดาห์ที่ประกอบพิธีศพประจำอยู่ ณ ฌาปนสถาน และการสอบถามหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพิธีงานศพ

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๑ ทำการศึกษาวิเคราะห์ อธิบายความ และแสดงเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนที่สุด

๓.๔.๒ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓.๔.๓ รวบรวม เรียบเรียงข้อมูล สรุปและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย